

4)

Man ville väl. Men det blev fel.

Staten bestämmer åt svenskarna

Varför lever vi svenskar som vi gör? För att vi vill ha det så kanske.

Men också för att vi som lever i ett land där staten vuxit sig så stor och stark att den genom regleringar och subventioner mer eller mindre gör våra val åt oss. I boken *En medelklassfamiljs uppvaknande*, av Fredrik Bergström, chef för Handelns utredningsinstitut och Robert Gidehag, VD för Skattebetalarnas förening, diskuteras det offentligas makt över hushållen.

Boken är en partsinlaga men inte desto mindre är det intressant att se siffror på hur stor andel av de pengar som en helt vanlig medelinkomsttagarfamilj arbetar ihop staten de facto lägger beslag på.

För det handlar inte om lite pengar.

Tre av fem intjänade kronor - eller i snitt 64 procent av inkomsten - hamnar via olika skatter i statskassan. Dessa pengar har den enskilda individen sedan ingen som helst makt över.

Genom långtgående ambitioner att utjämna inkomstklyftorna har politikerna - läs socialdemokraterna - i princip lyckats utplåna sambandet mellan materiellt välstånd och egen ansträngning skriver GP:s Malin Lernfelt i sin krönika.

Varför lever vi svenskar som vi gör? För att vi vill hade det så kanske. Men också för att vi som lever i ett land där staten vuxit sig så stor och stark att den genom regleringar och subventioner mer eller mindre gör våra val åt oss. I boken *En medelklassfamiljs uppvaknande*, av Fredrik Bergström, chef för Handelns utredningsinstitut och Robert Gidehag, VD för Skattebetalarnas förening, diskuteras det offentligas makt över hushållen. Boken är en partsinlaga men inte desto mindre är det intressant att se siffror på hur stor andel av de pengar som en helt vanlig medelinkomsttagarfamilj arbetar ihop staten de facto lägger beslag på. För det handlar inte om lite pengar.

Tre av fem intjänade kronor - eller i snitt 64 procent av inkomsten - hamnar via olika skatter i statskassan. Dessa pengar har den enskilda individen sedan ingen som helst makt över. Nu kan man å ena sida säga att skillnaden mellan Sverige och länder med ett lägre skattetryck och en mindre offentlig sektor är att pengarna ändå hamnar på samma ställe i slutänden. Vissa utgifter kommer man inte ifrån och den sjukvård som inte finansieras via skattsedeln tvingas människor kanske köpa sig via försäkringar. Å andra sidan går det att påvisa att en stor del av de pengar som staten lägger beslag på faktiskt används till sådant människor inte satsat på om de hade kunnat välja.

Att staten tar en oproportionerligt stor del våra pengar och ger tillbaka till sådant de tycker är politiskt rätt har fått en rad negativa konsekvenser. Allvarligast av allt är marginaleffekterna. När svensken väl kommit upp på en viss nivå, blivit medelinkomsttagare, så skall det mycket till för att han eller hon skall tjäna något extra på att jobba hårdare eller satsa mer. Genom långtgående ambitioner att utjämna inkomstklyftorna har politikerna - läs socialdemokraterna - i princip lyckats utplåna sambandet mellan materiellt välstånd och egen ansträngning. I alla

fall för en majoritet av befolkningen. Man ville väl. Men det blev fel. Tack vare den ekonomiska politiken under de senaste femtio åren lönar det sig till exempel knappt att studera. Därmed har man tagit bort det starkaste incitamentet för arbetarklassens barn att läsa vidare. Inte undra på att snedrekryteringen till universitetet består.

För akademikernas barn är det ofta en självklarhet med högre utbildning. Men har man inte växt upp med böcker så utövar dessa kanske inte någon större lockelse. Då är drömmen om ett bättre liv med mer pengar som ger större frihet viktigare. Visar det sig att den som tar steget och läser vidare står med lika mycket eller till och med mindre pengar kvar i handen (efter att CSN tagit sitt av lönen) än den som inte pluggat, så finns det liksom ingen anledning att anstränga sig.

Det finns även andra trista konsekvenser av det höga skatteuttaget. Få svenskar har råd med något egentligt sparande. Det gör att man, om något inträffar, är helt i händerna på det offentliga. Man är inte heller fri att välja den fritid man skulle vilja. Barnen får spela fotboll - för det är den sport som kommunen väljer att sponsra. Man tar bara del av den sortens kulturevenemang som är subventionerade med skattepengar. Och så håller det på. I princip alla delar av livet är vi svenskar hårt styrda av staten. Mer än människor i andra länder. Det är faktiskt på tiden att vi får tillbaka i alla fall en del av makten över våra liv.